

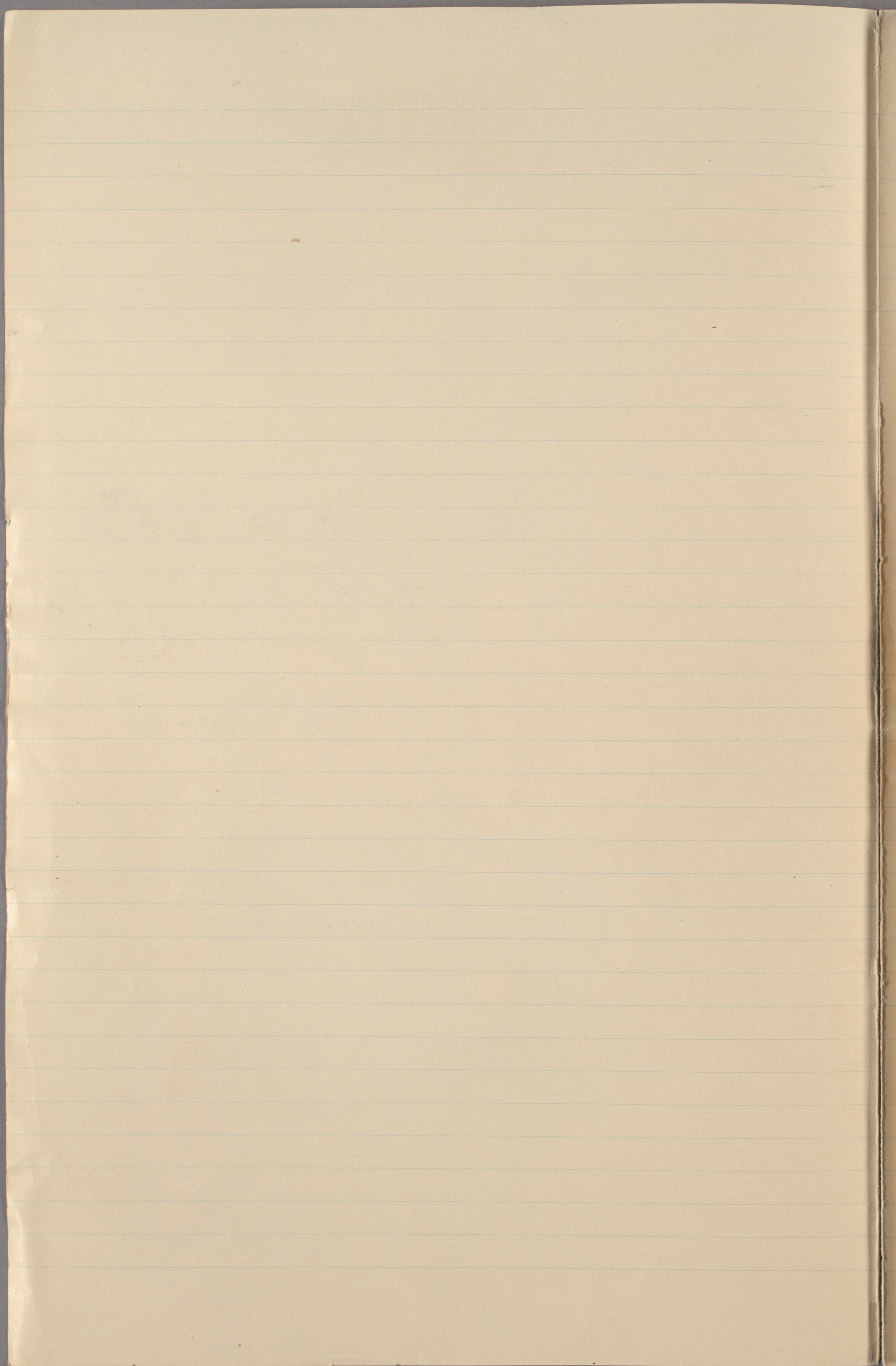
Föreläsningar vid
Stockholms
högskola, VT 1894
: L 40:90 A /

Rydberg, Viktor,

HS L 40:90 A

National Library
of Sweden

Jag kom i dag till ett af de konstnärsmän, som äro mest älskade af
 vår tids fransmän, till Henri Regnault, död redan för 20 år sedan, men
 alltid förtärlig som ung, ty hans ~~var~~ ^{var} arbeten verka som ungdomligt,
 förskönlingsrikt och hans själ var endast 27 gammal, då en tysk kula
 träffade hans panna och på samma gång öngöt henne med hjältans
 strålglans, med den tappre krigarens, som frivilligt dött för fäderneslandet.
 Ecole des beaux arts har verk en minnesvärd åt den af sina elever, som stu-
 erade i det olycksfulla kriget 1870-71. Minnesvärd den Kvinnes af H. Reg-
 naults ståtliga byst.

Henri R. föddes i Paris 1843. Hans tillhörde den bekante professorn i
 kemi Regnault, både på fädernes- och moderensidan tillhörde stäk hans
 familjer, som utmärkt sig på vetenskapen, konsten i litteraturens område. ||
 Henri biografen försäkra, att gossen kunde rita, innan han lärt sig tala. Nä-
 st alla barn ha större intresse för djur än för andra föremål, i deras om-
 gifning. Men såg den lille pojken ligga på golvet med blottspår i hand
 och teckna djur, hvilka namn han ännu icke kände. || När den tid, då han var
 skolgosse har man ännu skoleböcker kvar, i tillhört honom eller hans klasskamrater
 och som äro fullt ut med greker och romare, gudar i gudinnor, kämpande
 stridsmän, hästar i hunder, &c. De tinnar han kunde stjåla undan sina lexor
 använde han ~~ofta~~ ^{eller} till att modellera i klippa vax. || Som barn var han mycket
 lugn, var relik och häftig, men och godhjärtad, ädelmodig, hjärtlig.
 Fadern, s. egen ~~såg~~ ^{sjöda} med honom, ty trots den tid han besökte lexläs-
 ningen i egende ~~sine~~ ^{att} tillfredsställa sina konstnärliga böjelser, skötte
 han sig i skolan bra, fast var snabb uppfattning och godt minne. || Efter
 genomgången lärdomskola, ~~vart han elev som elev af målaren Lamoth,~~
 en lärjunge af Ingres; därefter blef han lärjunge af Cabanel. Lamoth
 förmanade honom, för att, s. Regnault yttrar i ett af sina efterlemnade bref,
 föra honom raka vägen fram till det sköna & det stora. Uppgifningen förtod
 sin lärners goda mening och hade ~~samma~~ ^{alltid} ånsett s. han om hvad som är
 skönt & stort; men han ville på sin egen beaktning till detta mål. Det måste
 tyvärr tilläggas, att han icke hann fram till detta mål, innan han fallit
 på slagfältet. || Hos Cabanel äro sig han göra i det värnaste hvard han
 själf ville, och det är han själf, kan man säga, s. utbildat sig till den
 beundransvärde tecknare, och den ännu mer beundrade kolorist, som
 han upodt. || Utbildningen egde ~~han~~ ^{fulländades under} under vidt resor i Italien, Spanien,

16/2/94.

16/2. 94.

16/2.94.

16/2.94.

till en trappa, s. leder till det inre af ett palats i Alhambra, står en
 hög vuxen man. Hans bruna kappad, ^{hög} ^{mot} ~~från~~ tv. en hvit brudel sticker af i
 skärande kontrast, är s. gjutet af brons. Det är bödeln. I underlig moträtt
 till hans blodiga yrke står han dräkt, i en fam öfver sin färg, omed ett
 uttryck af fullständig tillgittighet afstötter han på strättan ^{nest} ^{det} ^{slugg} ^{han} ^{bror}
 bloddroppar från sabel klingan, med hv. han upps hals huggit en offer
 för sin kejsres nyckel i vridd. Offret ^{han} ^{störtat} ^{okall} ^{vid} ^{bödelns}
 fötter. Att döma af den präktiga gröna ^{vid} ^{dräkt} ^{har} ^{det} ^{varit} ^{en}
 person med anseende, kanske en häftig till despoten. Kappadet med de
 ohjygligt färglösa ögonen har rullat ett par trappsteg ned och korrlemt på
 den hvita marmora en svart vid på blodspår. Blodet har lepat sig för hastigt, och
 kappadet med sin gröngrina likton för hastigt fått förruttnelse färg. I de
 punkterna har konstnären lemnat verkligheten bakom sig för att visa en
~~stark~~ ^{stark} ^{intryck} ^{af} ^{ohjyglighet}. Bakgrundens ^{med} ^{sin} ^{ovärdigt} ^{skinnrande}
 arbetet glittror af guld. En mer raffinerad färgsammanställning, och mer
^{rappid} ^{sammansättning} ^{af} ^{nyttigt} ^{glans} ^{och} ^{märkligt} ^{skändligt} ^{har} ^{den} ^{från} ^{den}
 konstnären icke att uppvira. Här kämpar ^{gubrida} ^{nyanser} ^{med} ^{bleka} ^{kontraster},
 orange färor med färgglänningar, ^{sammant} ^{färg} ^{med} ^{blod} ^{färg}. ^{Har} ^{en} ^{gärna}
 vilke man icke, att denna färgprakt ^{trouat} ^{ett} ^{högre} ^{vä} ^{mål}, och fått
 audlig glans af ett audligt innehåll! Nu verkar den som färgpraktens
 ä giftormar och giftväxter. Ingen värde, ingen ägget, intet med-
 lidande! ^{En} ^{bödel} ^{kan} ^{känna} ^{med} ^{lidande}. ^{Dermed} ^{af} ^{färg} ^{offer} ^{har}
 Regnauld's alla mänskliga känslor här sjuket i dvala. Och är mer: Han
 har blifvit otillgänglig för ^{den} ^{realitet}, s. för oss människor är den
 mest aktuella af alla: kännornas och tankarnas ^{realitet}. ^{Hans} ^{ev-}
 naste beundrare erkänna detta. De säga, att hans moriska bild, hans
 Judit och hans Salome är att njuta i ett enda intuitivt ögonblick.
 Därför bör man värda sig ^{best} ⁱ ^{spår} ^{den}, att för att njutningen ej
 skall stå öfver i ^{tröst} ^{eller} ^{sorg}. I min föregående ^{preludium}
 framlade jag prof på ryktighet målen af andra ^{prakt} ^{mästare} ^{en}
~~Pre~~ ^{Regnauld} ^{är} ^{mer} ^{raffinerad} ⁱ ^{tillika} ^{mer} ^{övertal} ^{än} ^{de}.

Hans & Salome, Konung Kender dotter, som, sveltig af dauren, sitter
 med ^{det} ^{håller} ⁱ ^{handa} ^{den} ^{knif}, ^{hvarmed} ^{Johannes} ^{di} ^{parus} ^{kappad}
 skall afskärvas, och i ^{skötet} ^{det} ^{fat}, ^{hvarpå} ^{hans} ^{kappad} ^{shall} ^{läggas},
 är ^{en} ^{djur} ^{villastig} ^{djurkona}, s. under rita svall af kolvert. ^{En} ^{kurv} ^{här}
~~och~~

16/2.94.

och ett leende utan själslig

han ~~gämnar~~ en hjärna utan tankar, ^{han är} ~~och sänkte~~ en oansvarig halfideh. Harens
 härundera bildar en svart fläck på den citrongul bakgrund. Ett gult
 droperi beträcker till hälften hanner i svokropp; den nakna fötternas får äro
 i utveckna i violetta ~~af~~ sandaler, stilda på en pantofkud. Jag har icke
 tid att tala om den vilda strid, det himmelsstormande överöf och de
 snödeord, s. denna tapla först framkallade. När efter 15 års firlöpp Salome
 åter utställes var däremot kritiken ^{enig} om att Salome var ett intressant
 färgexperiment, men för öfrigt icke värd den ^{praktiska} plats som velat ge
 henne i det 19de århundradets konsthistoria.

Med Reynault kan jag afsluta min redogörelse för det franska vejs-
 lighetens ämnet. Det vore af intresse att uppräkna den ~~historiska~~
 psykiska njcklighet, som varit ~~en~~ grunden för det framman. Tre ut
 yttre afseende och så vidt som ~~den~~ historien äro nämligen sig
 att det framman, kan man säga, att den har sitt ursprung från
 Paul Delaroché, s. jag förliden termen shildrade. Delaroché målade
 helt enkelt af nervspännande intresse. Han ^{led} ~~lägger~~ likväl icke en på
 att framställa hjälpa det blodiga ^{eller mestiska} ~~hufvudmomentet~~, utan valde ^{genom} med fyndig
 beaktning på åskådarnes kompletterande fantasi, ögnblicket före
 det framman. Han efterföljare togo steget ut.

Reynault till sin inre närhet var icke densamma s. målaren
 Reynault. I samma man, ~~och~~ hvar fantasi framför staflich fränsade i grönna
 odad, var, när han lade bort penseln, en ~~yttre~~ fränkänslig närhet,
 som beörder på det piusammaste af hvarje rätt ord, och flammade
 upp, när han hördes någon orätt eller miss handling uttalas. Han
 var filosof nog att forstå betydelsen för fäderneslandets framtid af
 att dess söner ö dettrav föra ett rättfärdigt, rent och ädelt lif. Man
 fann på ^{i den} ~~hans~~ delar fränka ett papper, hvarpå han förliken kort i utan
 han träffades af den preussiska kulan, fränkelt, ^{skrifit} att några ord hvarom
 och om nödvändigheten att uppförda den franska ungdomen i kärlek
till hedern, i kärlek till arbetet, i medvetandet, att de äro skyldiga
 att offra kropp ö själ för fäderneslandets och för det goda seger.
 När han efter krigets utbrist skyndade till baka till Franska, in
 han sig först om frä ett francierearkompagni, men temnades det, sedan
 han hört en kanst falla ett rätt yttre om en fallen kanst lik.
 Han introdde därefter i ett af de nybildade markkompagnierna,

16/2.94.

^{målar och} ^{no}

där han blef konstnären ett exempel på förtäring i lidanden och hjälte-
 mod i striden. Det är på dessa grunder, jag bygger min övertygelse,
 att Reynault, om han fått leva, skulle blifvit en i alla afseenden
 för konstnär, stor äfven i sudlig mening, så mycket mer om han
 själf betraktade sina ryktighetsmålningar endast som färgexperiment,
 N: 389. Den belgiska konsten har länge varit om en ridogren
 till den franska. Den ^{blev} var det ^{hå 1600- och var det} redan på 1700-talet. Den var det
 ännu mer, när Jacques Louis David på grund af politiska förhållanden
 lemnade Frankrike ö bosatte sig i Brüssel, där han mottogs och stän-
 digt ärades som en furste. Äfven ^{tillkom} att det franska ryktighetsmaleriet
 skattade den belgiska konsten. Äfven en så kall och korrekt konstnär
 som belgisen Louis Gallait ^{född 1810} gaf åt detsamma en tribut, som vi se
 här. Tributen ville dock på samma gång vara en hedersgård åt ett
 af fäderneslandet stora minnen. Taflans ^{ämne} ~~beskrif~~ är: "Skyttegillet
 i Brüssel visar Egmont och Horn den rätta hedersbetygelsen." Gref-
 vane Egmont och Horn blefo, som bekant, år 1568 halshuggne som hög-
 förrädare ~~med~~ på befallning af den spanske stathållaren i Nederlän-
 derna keotigen af Alba. Det är de afkuggna hufvuden, lagda på en
 gemensam paradsäng öfver ^{den} deras kroppar, som ^{är} hvilka resterna.
~~Detta samlat intresset~~ den dominerande foxen fäller. Men skall man
 vara ryktighetsmålare, blir man, såsom de franske, van det konsekvent.
 Det har Gallait här icke varit. Prædiktet, fyrgspelt, ^{arrange-}
 mentet splittrar intresset åt två håll. ^{Med de} ~~Med det~~ hvar gula blodlösa,
hufvuden på bedden täpla de närrörande skyttarne om arbädarnas
^{uppmärksamhet i skärmen} intresse, med sina paradkostymer och sin teaterfator det hela.

Till historiemålare ^{en} ~~en~~ skuta sig ^{det, om} ~~och~~ med giva Kuzlipet
 och slagfälten till ämne för sina från ställningar. Det dröjde länge,
 innan de franske målare, ^{såsom de} vågade skildra från stilla Kuziska ämnen, vågade skildra
^{klädn} från stilla de kandlande personerna i dessa verkliga dräkter och som vanliga man
viskar. Soldaterna skulle nödvändigt bära grekisk-romerska hjälmor och och
porren om grekisk-romerska hjälmor. Att det 19de århundradet blode mili-
tära och civila klädnad equades afsnah i förakt af alla, sköttes i ögon
vand sig vid grekerna och romarnes plastiska plastiska manthar, togor
och militära vapenskrud. Emellertid var det, 2. man kunde vända, unifor-
men, 3. när de blev af tadlet och man för vågade använda i värk

16/2. 94.

16/2. 94.

16/2.94.

